

«Σχολική Βιβλιοθήκη: “Όταν η Λογοτεχνία συναντά τις Νέες Τεχνολογίες....” (ποίηση Νικηφόρου Βρεττάκου)»

Ιωάννης Σόλαρης¹, Παναγιώτα Ψυχογυιοπούλου¹

¹φιλόλογος Μουσικό Σχολείο Καλαμάτας

jsolar@in.gr

¹ φιλόλογος-βιβλιοθηκονόμος 6^ο ΓΕΛ Καλαμάτας

library@6lyk-kalam.mes.sch.gr, ppsixo@in.gr

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Προτείνεται ένας εναλλακτικός τρόπος διδασκαλίας του ποιητικού έργου του Νικηφόρου Βρεττάκου και ειδικότερα του ποιήματος «Το παιδί με τα σπύρτα» της Α' Γυμνασίου. Η συγκεκριμένη διδακτική πρόταση αναφέρεται στην προσέγγιση του ποιήματος αξιοποιώντας τις Νέες Τεχνολογίες, τη Νεοελληνική Γλώσσα και τα εικαστικά. Ο εκπαιδευτικός μαζί με τους μαθητές ακολουθούν τα βήματα του ποιητή, κοιτάζουν τον κόσμο με τη ματιά του, ζουν την ποίησή του μέσα από τα βιβλία και τους ηλεκτρονικούς υπολογιστές. Στο πλαίσιο αυτό ακολουθείται ένα μοντέλο καθοδηγούμενης διερεύνησης – ανακάλυψης με έμφαση στην κριτική και στοχαστική σκέψη, στη συμμετοχική και συνεργατική μάθηση καθώς και στη δημιουργική έκφραση.

Επιλέγεται ο Βρεττάκος, γιατί ξεχωρίζει από τους συγχρόνους του δημιουργώντας μια ποίηση με λυρική διάθεση και αισιοδοξία, αντλώντας τα θέματά του από τη φύση και τις μνήμες της παιδικής του ηλικίας. Επιπλέον στο συγκεκριμένο ποίημα δίνεται η κοινωνική και ταξική διάσταση της παιδικής εργασίας. Το πρόβλημα της βιοπάλης των ανήλικων παιδιών έχει διαχρονική παρουσία στην κοινωνία και σήμερα έχει λάβει πρωτόγνωρες διαστάσεις (παιδιά των φαναριών). Το συγκεκριμένο σενάριο μπορεί να επεκταθεί σε διάρκεια μέσω διαθεματικών εργασιών που σχετίζονται με τον ποιητή και την παιδική εργασία.

ΛΕΞΕΙΣ ΚΛΕΙΔΙΑ: Σχολική Βιβλιοθήκη, Λογοτεχνία, Διαθεματικότητα, Νέες Τεχνολογίες, Διαδίκτυο

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η εποχή μας χαρακτηρίζεται από άνθιση της τεχνολογίας και των πολυμέσων. Η εκπαιδευτική κοινότητα μέσα από τις τεχνολογίες πληροφορίας και επικοινωνίας (ΤΠΕ) προσπαθεί σταδιακά να άρει τα εμπόδια που υπήρχαν στην παραδοσιακή τάξη για ενεργητική-βιωματική, συνεργατική μάθηση σε μικρές ομάδες, και αξιοποιεί παιδαγωγικά την επικοινωνία, την αυτενέργεια και το διάλογο. Παράλληλα η εκπαίδευση παίζει πολύ σημαντικό ρόλο στη βιβλιοανάγνωση και τη χρήση των ΤΠΕ. Είναι ο χώρος, όπου ο εκπαιδευτικός ωθείται,

να μετατραπεί σε δάσκαλο εμπυχωτή που μαζί με τους μαθητές/τριες δημιουργεί και παράγει πολιτισμό.

Η Σχολική Βιβλιοθήκη είτε με την παραδοσιακή μορφή της, ως συλλογή έντυπων και εποπτικών μέσων, είτε με τη σύγχρονη, ως κέντρο πηγών πληροφόρησης και τεκμηρίωσης, βρίσκεται στην καρδιά του σχολικού οργανισμού και στο επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας (Χαραμής, 1998). Στο χώρο της μέσα σε σύγχρονες συνθήκες μάθησης συνδυάζεται η ενεργοποίηση των νέων με τη συμμετοχή τους στα κοινά και αναπτύσσεται η γνώση μακριά από τις στερεότυπες αντιλήψεις και τις συνήθειες συμπεριφορές που δημιουργούνται στην τυπική σχολική τάξη. Δίνεται η δυνατότητα συνεργασίας πολλών ειδικοτήτων και επιτυγχάνεται η διαρκής ολιστική εκπαίδευση των μαθητών, η οποία καταργεί τις μονοδιάστατες προσεγγίσεις και επιτρέπει το άνοιγμα του σχολείου στη ζωή.

Η χρήση των ΤΠΕ στη Νεοελληνική Λογοτεχνία είναι ένα μέσο για την πρόσληψη της λογοτεχνίας, ένα μέσο για διάβασμα και δημιουργικό γράψιμο, δηλαδή ένα μέσο γραμματισμού. Στο πλαίσιο αυτό θα γίνει η ανάγνωση και η ερμηνευτική προσέγγιση του ποιήματος του Ν. Βρεττάκου και παράλληλων κειμένων που αφορούν στην παιδική εργασία και εκμετάλλευση. Το θέμα της παιδικής εργασίας και εκμετάλλευσης αποτελεί ένα από τα πιο καιρία προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι σύγχρονες κοινωνίες. Παιδιά χωρίς παιδεία και με τραύματα βαθιά χαραγμένα στην ψυχή τους δε θα είναι σε θέση, ούτε ως ενήλικες, να συνεισφέρουν στην ανάπτυξη του τόπου τους και να χαρούν τα αγαθά της ευημερίας. Ο Βρεττάκος είναι ένας από τους πολυδιάστατους ποιητές του ελληνικού εικοστού αιώνα που βίωσε, ερμήνευσε και σημάδεψε με την παρουσία του την εποχή του. Μέσα από τη διδακτική – παιδαγωγική πρόταση που ακολουθεί οι μαθητές/τριες θα κατανοήσουν τις επιλογές, που εισηγήθηκε για να προσδώσει στο πολύπλευρο δημιουργικό του έργο μια ευρύτερη θεωρητική βάση. Σημαντικός σύγχρονος Έλληνας ποιητής, που η εσωτερική φύση του εκφράζει με λυρικό πλούτο και βασανιστική ανάλυση τον πόνο και την αδικία αυτού του κόσμου. (Begert M., 1976) .

ΣΧΕΔΙΟ ΜΑΘΗΜΑΤΟΣ

Τάξη: Α' Γυμνασίου

Μάθημα: Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Ενότητα: Η βιοπάλη - Το αγωνιστικό πνεύμα του ανθρώπου, Νικηφόρος Βρεττάκος «Το παιδί με τα σπύρτα»

Διαθεματικά αντικείμενα: Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας/ Νεοελληνική Γλώσσα/ Πληροφορική / Εικαστικά

Αριθμός μαθητών: 20

Ενδεικτικός απαιτούμενος χρόνος : 2 ώρες

ΣΤΟΧΟΙ

Μαθησιακοί

Επιδιώκεται οι μαθητές/τριες:

- Να μπορούν να προσλαμβάνουν το λογοτεχνικό κείμενο ως έργο τέχνης και αισθητικό φαινόμενο στενά δεμένο με την εποχή του.
- Να ερμηνεύουν με δημιουργικό τρόπο το λογοτεχνικό έργο.
- Να συγκεντρώνουν υλικό, έντυπο ή οπτικοακουστικό που αφορά τον ποιητή.
- Να γνωρίσουν τη ζωή και το έργο του ποιητή μέσω εκπαιδευτικών προγραμμάτων.
- Να καταδειχτεί το ασυμβίβαστο της βιοπάλης και της τρυφερής παιδικής ηλικίας.
- Να επισημανθούν οι ποικίλοι παράγοντες (κοινωνικές συνθήκες, αναπάντεχα γεγονότα) που επηρεάζουν αρνητικά τη ζωή και τις συνήθειες των παιδιών.

Διδακτικοί- παιδαγωγικοί

Παρακινούνται οι μαθητές/τριες:

- Να εφαρμόσουν επικοινωνιακές μεθόδους μάθησης που εξασφαλίζουν την ενεργητική, δημιουργική συμμετοχή των μαθητών στη διδακτική διαδικασία.
- Να συνειδητοποιήσουν τη σημασία τού να εργάζονται ατομικά και συλλογικά.
- Να ασκηθούν κριτικά, να καλλιεργηθούν γλωσσικά και να ευαισθητοποιηθούν πολιτισμικά.
- Να εκφραστούν εικαστικά και δημιουργικά με ποικίλα υλικά.
- Να αναπτύξουν το διάλογο και τη συνεργασία (αλληλοδιδακτικό αποτέλεσμα και διαπροσωπική μάθηση).

Τεχνολογικοί

Ενισχύονται οι μαθητές/τριες στο:

- Να αξιοποιούν τις ΤΠΕ, με στόχο την ανάπτυξη καινοτόμων πειραματικών μορφών έκφρασης, δεξιοτήτων συνεργασίας και επικοινωνίας, εναλλακτικών μορφών διερεύνησης και οικοδόμησης της γνώσης.
- Να ασκηθούν στη χρήση τού επεξεργαστή κειμένου για τη συμπλήρωση φύλλων εργασίας (αντιγραφή, επικόλληση, σχολιασμό, επεξεργασία, συγγραφή ηλεκτρονικού κειμένου), τη χρήση προγράμματος προβολή παρουσιάσεων και το χειρισμό τής βάσης δεδομένων ΑΒΕΚΤ, του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, του λογισμικού παρουσίασης διαφανειών.
- Να εξοικειωθούν με τα εργαλεία τού φυλλομετρητή, με την ψηφιακή επεξεργασία και αποθήκευση εικόνων, ταινιών και ήχων, τη σύνθεση και την ανάρτηση εργασιών στο διαδίκτυο, τις παρουσιάσεις με βιντεοπροβολέα.
- Να εξοικειωθούν με την ηλεκτρονική γραφή και τις συμβάσεις της (δημιουργία φακέλου, αντιγραφή, αποθήκευση, παρουσίαση κ.λπ.).

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ - ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ:

Στη Σχολική Βιβλιοθήκη (2 διδακτικές ώρες): οι μαθητές/τριες και ο/η εκπαιδευτικός κάθονται αρχικά σε κύκλο στο κέντρο του οποίου υπάρχει ταμπλό με το ποίημα και τα παράλληλα κείμενα που έχουν διδαχθεί ή θα διδαχτούν. Στο δάπεδο τοποθετούνται δυο τετράγωνα κουτιά: ένα με φωτογραφίες σε κολλάζ του ποιητή οι οποίες αφορούν τη ζωή και το έργο του και μέσα τοποθετούνται τα βιβλία που υπάρχουν στη συλλογή της Σχολικής Βιβλιοθήκης και ένα δεύτερο μ' άρθρα, φωτογραφίες ή πίνακες ζωγραφικής που αφορούν παιδιά που εργάζονται. Ακούγεται από το στερεοφωνικό ήχου το τραγούδι «Τι έπαιξα στο Λαύριο» σε στίχους, μουσική, τραγούδι Διονύση Σαββόπουλου. Οι μαθητές/τριες ανοίγουν το σχολικό βιβλίο στη σελίδα 189. Ο/η εκπαιδευτικός αποδίδει το ποίημα με παραστατικό και εκφραστικό τρόπο. Στη συνέχεια δίνεται χρόνος 5' λεπτών στους μαθητές για να το ξαναδιαβάσουν και να διατυπώσουν τις πρώτες εντυπώσεις τους ή κάποια ερωτήματα σχετικά με το ποίημα. Κατόπιν ο/η εκπαιδευτικός κάνει μια σύντομη αναφορά στα βιογραφικά στοιχεία του ποιητή, σχολιάζει την εποχή που έζησε, τα θέματα του ποιητικού του έργου και εντοπίζει τη σχέση του με τον Καρυωτάκη και με τους ποιητές της γενιάς του '30. Στη συνέχεια χωρίζονται οι μαθητές/τριες σε ομάδες, τους μοιράζονται τα φύλλα εργασίας και ο διδάσκων/ουσα τους βοηθά σε τυχόν απορίες και τους καθοδηγεί όπου χρειάζεται. Η κάθε ομάδα παίρνει τη θέση της στον υπολογιστή και αναλαμβάνει κάθε μέλος της την ευθύνη για κάποια ατομική και τέλος ομαδική εργασία. Ο/η εκπαιδευτικός φροντίζει ώστε στις ομάδες να υπάρχουν - κατά το δυνατόν, μαθητές/τριες διαφορετικών επιδόσεων, ώστε να επιτυγχάνεται αλληλεπίδραση και ανατροφοδότηση (Ματσαγγούρας, 1998).

Όσον αφορά τη διδακτική μεθοδολογία του μαθήματος αυτή στηρίζεται στις αρχές που υποδεικνύονται από το σχετικό με τη Λογοτεχνία ΔΕΠΠΣ - ΑΠΣ (2002). Με το σενάριο αυτό επιδιώκεται μια διερευνητική προσέγγιση της πρόσληψης της ποίησης και κριτική στάση απέναντι σε κοινωνικά ζητήματα τα οποία περιέχονται στο κείμενο που θα αναλυθεί. Κατά την πορεία της διδασκαλίας οι μαθητές/τριες μέσα από φύλλα εργασίας, ποικίλα εποπτικά μέσα, παραδοσιακά (βιβλία, λευκώματα, εικόνες, κ.α.) και νεότερα τεχνολογικά (διαδίκτυο, εκπαιδευτικά λογισμικά, μηχανές αναζήτησης, λογισμικά εφαρμογών γραφείου κ.α) θα λειτουργήσουν βιωματικά, καθώς θα αναλάβουν ρόλους και θα εργάζονται ομαδικά. Αναμένεται να ακολουθηθεί η ανακαλυπτική πορεία οικοδόμησης της νέας γνώσης πάνω σε προϋπάρχουσες για να ενισχύσει την άμεση συμμετοχή των μαθητών/τριών στη διαδικασία πρόσληψης της ποίησης, με αποτέλεσμα την ανάπτυξη της κριτικής τους σκέψης και μυθοπλαστικές και μεταφρηματικές δραστηριότητες.

ΜΕΣΑ ΔΙΔΑΣΚΑΛΙΑΣ

Σχολικό εγχειρίδιο, κειμενογράφος, σαρωτής (scanner), Διαδίκτυο-ηλεκτρονικές διευθύνσεις, YouTube Downloader, Ηλεκτρονικό ταχυδρομείο outlook- express,

Κινητή έκθεση «Αρχείο Νικηφόρου Βρεττάκου»

ΠΡΟΑΠΑΙΤΟΥΜΕΝΕΣ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ:

Για να πραγματοποιηθεί ένα εκπαιδευτικό σενάριο με τη χρήση των ΤΠΕ εκτός της αίθουσας διδασκαλίας πρέπει τα παιδιά να γνωρίζουν «πi να περιμένουν από το νέο χώρο & τον τρόπο διδασκαλίας» και η διαδικασία εξοικείωσης αρχίζει από το οικείο περιβάλλον του μαθητή/τριας που στην προκειμένη περίπτωση είναι η τάξη. Η διαδικασία αυτή συμβάλλει έτσι, ώστε η επίσκεψη στη Σχολική Βιβλιοθήκη, η χρήση των Η/Υ και του διαδικτύου να μη γίνει απλά ένας περιπάτος ή χάσιμο μιας ώρας, αλλά μια βιωματική – ανακαλυπτική εκπαιδευτική εμπειρία. Οι δραστηριότητες προετοιμασίας και εξοικείωσης με τη Σχολική Βιβλιοθήκη και τους Η/Υ αφορούν την:

- Εξοικείωση μαθητών/τριών και διδάσκοντα στη χρήση επεξεργαστή κειμένου, προβολής παρουσίασης, λογισμικού παρουσίασης, πλοήγησης στο διαδίκτυο και τα εκπαιδευτικά λογισμικά.
- Εξοικείωση με τη χρήση τής βάσης δεδομένων ABEKT, την ταξινόμηση βιβλίων κατά DEWEY και διανομή – ανάγνωση του κανονισμού της Σχολικής Βιβλιοθήκης.
- Προηγούμενη εμπειρία των εμπλεκομένων σε ομαδική εργασία θα διευκολύνει την ομαλή πορεία της παιδαγωγικής και διδακτικής αυτής διαδικασίας.
- Δυνατότητα ευελιξίας στο ωρολόγιο σχολικό πρόγραμμα προκειμένου να γίνει κάποια τροποποίηση αν χρειαστεί, έτσι ώστε να διατεθούν δυο συνεχόμενες διδακτικές ώρες για την πραγματοποίηση τής διδασκαλίας.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΤΑΞΗΣ:

Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε 4 ομάδες των 5 ατόμων, φροντίζοντας τουλάχιστον ένας μαθητής από κάθε ομάδα να έχει ικανοποιητική γνώση στη χρήση Η/Υ, χρήση λογισμικών και αναζήτησης στο διαδίκτυο. Κάθε ομάδα αντιστοιχεί σε έναν υπολογιστή τής βιβλιοθήκης, ενώ οι μαθητές φέρνουν μαζί τους και τους φορητούς Η/Υ. Η σύνθεση των ομάδων διατηρείται σ' όλες τις φάσεις τής διδασκαλίας, εναλλάσσονται όμως κατά τη διάρκεια τής έρευνας στη χρήση του υπολογιστή όλα τα μέλη της ομάδας. Στην αρχή κάθε φάσης οι μαθητές/τριες καταρτίζουν σχέδιο/δράσης καθηκόντων με βάση τις δραστηριότητες που τους ανατίθενται από τα φύλλα εργασίας. Σ' ένα μέλος κάθε ομάδας ανατίθεται η παρακολούθηση και η καταγραφή της πορείας της διερεύνησης με βάση το σχέδιο που συναποφασίστηκε από την αρχή. Αυτό το σχέδιο θα υποβληθεί με τη μορφή πρακτικού στον/στην εκπαιδευτικό μετά το πέρας του μαθήματος μαζί με τη συνολική παρουσίαση των εργασιών τους. Ορίζεται ένας εκπρόσωπος από κάθε ομάδα για την παρουσίαση των ευρημάτων τής ομάδας του στις άλλες ομάδες, καθώς και ένας μαθητής-σύνδεσμος μεταξύ των επί μέρους για τη μεταξύ τους ανταλλαγή στοιχείων και λοιπή συνεργασία. Τα φύλλα εργασίας περιέχουν για την πρώτη φάση (1 διδακτική ώρα) θέματα για έρευνα και επεξεργασία, ερωτήσεις στις οποίες οι

μαθητές πρέπει να δώσουν απαντήσεις. Τα φύλλα εργασίας δίνονται σε φωτοτυπία αλλά τοποθετούνται και ηλεκτρονικά και στην επιφάνεια εργασίας των Η/Υ και δίνονται οι απαραίτητες διευκρινήσεις.

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ

Η αξιολόγηση είναι διαμορφωτική και τελική.

Οι μαθητές/τριες συμμετέχουν και στις δύο φάσεις τής αξιολόγησης. Στη φάση τής διαμορφωτικής αξιολόγησης αυτοαξιολογούνται ως μέλη τής ομάδας, ενώ στην τελική αξιολόγηση αυτοαξιολογούνται ως ομάδα και αξιολογούν το αποτέλεσμα της εργασίας των άλλων ομάδων. Η αξιολόγηση θα γίνει με συγκεκριμένα κριτήρια (οργάνωση επιχειρημάτων, σωστός εντοπισμός και αξιοποίηση των απαραίτητων πληροφοριών, κριτική σκέψη, κατανόηση της διάστασης του κοινωνικού ζητήματος, πρωτοτυπία σύνθεσης) για τα οποία έχει γίνει συζήτηση με τον/την εκπαιδευτικό εκ των προτέρων.

Ο/η εκπαιδευτικός σε όλη τη διάρκεια της υλοποίησης αυτής της ιστοεξερεύνησης λειτουργεί ως συντονιστής, διαμεσολαβητής, παρατηρητής. Παρατηρεί, καταγράφει, αξιολογεί στάσεις, συμπεριφορές, δεξιότητες, σε επίπεδο ατομικό και σε επίπεδο ομάδας και παρεμβαίνει διορθωτικά, όπου χρειάζεται. Αξιολογεί τη δουλειά σε κάθε φάση της μέχρι το τελικό αποτέλεσμα. Η αξιολόγηση γίνεται με συγκεκριμένα κριτήρια (λειτουργία ομάδας, επίτευξη στόχων, οργάνωση και παρουσίαση εργασιών) για τα οποία έχει γίνει συζήτηση μεταξύ του/της εκπαιδευτικού και των μαθητών εκ των προτέρων.

ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΑ ΦΥΛΛΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΜΑΘΗΤΩΝ / ΤΡΙΩΝ

Φύλλο εργασίας 1 (Ομάδα Α)

Αρχικά περιηγηθείτε στην ηλεκτρονική διεύθυνση τού Εθνικού Κέντρου Βιβλίου www.ekebi.gr και ακολουθήστε τα βήματα: τράπεζα δεδομένων - αρχεία, μετά αρχείο συγγραφέων, (αρχείο Ελλήνων λογοτεχνών) από τον 18^ο αι. μέχρι το 1935, στο πλαίσιο αναζήτησης επιλέξτε το γράμμα Β από την αλφαβητική σειρά και αναζητήστε το όνομα του ποιητή, το επιλέγετε και μελετάτε τα στοιχεία «βιογραφικό σημείωμα», «ενδεικτική βιβλιογραφία» και «εργογραφία». Στη συνέχεια αντιγράψτε τα στοιχεία και επικολλήστε τα σε ένα αρχείο word (ποιητής). Επιπλέον περιηγηθείτε στην ηλεκτρονική εγκυκλοπαίδεια <http://el.wikipedia.org> και ακολουθήστε τη διαδρομή: στο πλαίσιο αναζήτησης πληκτρολογήστε το όνομα του ποιητή και επιλέξτε αναζήτηση, βρείτε τα στοιχεία «βίος» και «έργο» και αποθηκεύστε τα στο ίδιο αρχείο word (ποιητής).

Σύμφωνα με τα βιογραφικά και εργογραφικά στοιχεία που ανακτήσατε μετά τις περιηγήσεις στις σχετικές ιστοσελίδες να χρησιμοποιήσετε τον κειμενογράφο και να συντάξετε το δικό σας κείμενο σχετικά με τη ζωή και το έργο τού ποιητή. Να εντοπίσετε στη βάση δεδομένων του ΑΒΕΚΤ της Σχολικής Βιβλιοθήκης τα βιβλία που υπάρχουν για τον ποιητή και να τα παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας.

Φύλλο εργασίας 2 (Ομάδα Β)

Διατρέξτε την ιστοσελίδα <http://www.youtube.com/> ακολουθώντας τα βήματα: επιλέξτε videos, στην αναζήτηση πληκτρολογήστε «ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ» και πατήστε search, βρείτε τα αποτελέσματα, αποθηκεύστε τα βίντεο σε ένα φάκελο (οπτικοακουστικό υλικό). Επιπλέον εισέλθετε στην ιστοσελίδα www.ert.gr/el/, επιλέξτε ψηφιακό αρχείο, στο πλαίσιο αναζήτησης, πληκτρολογήστε «ΒΡΕΤΤΑΚΟΣ», βρείτε τα ανάλογα αποσπάσματα από εκπομπές της κρατικής τηλεόρασης μαζί με τα σχόλια, αντιγράψτε τα δεδομένα και αποθηκεύστε τα στον ίδιο φάκελο (οπτικοακουστικό υλικό).

Να επιλέξετε ένα σύντομο βίντεο από κάθε ιστοσελίδα και να τα παρουσιάσετε στους συμμαθητές σας μέσω βιντεοπροβολέα μαζί με δικά σας σχόλια.

Πρόσθετα στην ιστοσελίδα της Δημόσιας Κεντρικής Βιβλιοθήκης Σπάρτης <http://www.nikiforos.edu.gr/> <http://www.nikiforos.edu.gr/EI/Library/01.htm> αναζητήστε τη διεύθυνση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της βιβλιοθήκης, πηγαίnete στο outlook express, προσθέστε στις επαφές τη νέα διεύθυνση, δημιουργήστε νέο μήνυμα όπου θα ζητάτε την αποστολή της κινητής έκθεσης του αρχείου Νικηφόρου Βρεττάκου (ταμπλό, περιοδικό διαβάζω με το ένθετο cdrom) για να φιλοξενηθεί στο χώρο της Σχολικής Βιβλιοθήκης και στείλτε το μήνυμα.

Φύλλο εργασίας 3 (Ομάδα Γ)

Αναζητήστε στην ηλεκτρονική διεύθυνση www.unicef.gr/news/2009/crc20.php το άρθρο 32 της σύμβασης για τα δικαιώματα του παιδιού και αποθηκεύστε στο φάκελο (εικόνες) την αντίστοιχη φωτογραφία. Επιπλέον στις ηλεκτρονικές διευθύνσεις <http://www.unicef.gr/reports/alko/street.php> και <http://www.in.gr/news/article.asp?lngEntityID=548903>, αφού μελετήσετε τα άρθρα για την κατάσταση της παιδικής εργασίας στην Ελλάδα κατά την τελευταία δεκαετία, χρησιμοποιήστε τον κειμενογράφο για να συντάξετε τα αποτελέσματα της έρευνάς σας σ' ένα πολυτροπικό – πολυμεσικό κείμενο (φωτογραφίες και παρατηρήσεις).

Φύλλο εργασίας 4 (Ομάδα Δ)

(Στον Η/Υ έχουν προεγκατασταθεί το κείμενο «Το παιδί με τα σπίρτα» του Ν. Βρεττάκου καθώς και το παράλληλο κείμενο «Το κοριτσάκι με τα σπίρτα» του Χ. Κ. Άντερσεν). Να συγκρίνετε τα δύο κείμενα και να εντοπίσετε τη διαφορά στη μορφή και την οπτική του θέματος. Επίσης αναφερθείτε σε παραδείγματα εργαζομένων παιδιών από όσα έχετε δει ή έχετε διαβάσει. Μπορείτε να αναζητήσετε στοιχεία από τη βάση δεδομένων ΑΒΕΚΤ της Σχολικής Βιβλιοθήκης. Καταγράψτε τις παρατηρήσεις και τις σκέψεις σε ένα αρχείο word (Κείμενα). Αναζητήστε φωτογραφικό υλικό με θέμα την παιδική εργασία στο δικτυακό τόπο <http://images.google.gr/imghp?hl=el&tab=wi> και παρουσιάστε με

λεζάντα κάποιες από τις φωτογραφίες της επιλογής σας σε προβολή παρουσίασης.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

Οι μαθητές/τριες εργάστηκαν σε ατομικό και συλλογικό επίπεδο. Ο/ η εκπαιδευτικός και η υπεύθυνη της Σχολικής Βιβλιοθήκης ενθάρρυναν τα παιδιά τόσο να πάρουν μέρος στις εργασίες όσο και να εκφράσουν αβίαστα τις σκέψεις τους και να υλοποιήσουν τις ιδέες τους.

Δόθηκε έμφαση στην ανάπτυξη πρωτοβουλίας των παιδιών, στην καλλιέργεια κριτικής σκέψης, δημιουργικότητας και συνεργασίας. Έγιναν διερευνήσεις με τη χρήση Η/Υ και μέσα από τις σύγχρονες μεθόδους πληροφόρησης, όπως το διαδίκτυο, το ΑΒΕΚΤ και το ψηφιακό αρχείο της ΕΡΤ επιχειρήθηκε η διεπιστημονική αντιμετώπιση και οι διασυνδέσεις των γνώσεων με πραγματικά, διαχρονικά και σύγχρονα προβλήματα.

Οι μαθητές/τριες εξοικειώθηκαν με τη σύγχρονη τεχνολογία, αφού το πρόγραμμα αυτό στηρίχθηκε κατά μεγάλο μέρος στη χρήση των Η/Υ και ενημερώθηκαν για καθετί αξιοπρόσεκτο σε αναφορά με τη χρήση του Η/Υ. Η διερεύνηση – δημιουργία με τη χρήση Η/Υ διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στην προσέγγιση των δεδομένων, αφού πολλές φορές παρώθησαν τα παιδιά να δημιουργήσουν τις δικές τους εργασίες-παρουσιάσεις.

Ως κατακλείδα, με προοπαιτούμενα όλα τα παραπάνω οι μαθητές/τριες γνώρισαν τον πολυμορφικό ρόλο της Σχολικής Βιβλιοθήκης, συνέλλεξαν υλικό και δημιούργησαν το δικό τους λόγο.

ΕΠΕΚΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΕΝΑΡΙΟΥ

Οι παραπάνω δραστηριότητες εντοπίζονται στην αναζήτηση, επιλογή, ταξινόμηση, δημιουργική γραφή με στόχο να καλλιεργήσουν οι μαθητές/τριες μια σταθερή σχέση με τη λογοτεχνία, την ανάγνωση και τη χρήση της Σχολικής Βιβλιοθήκης και επιπρόσθετα να κατανοήσουν τους τρόπους με τους οποίους ο λογοτεχνικός λόγος αναδεικνύει τα προβλήματα της σύγχρονης ζωής, να ευαισθητοποιηθούν, να αναπτύξουν τη φαντασία, να καλλιεργήσουν τη γλώσσα και να αναπτύξουν καλλιτεχνικές δεξιότητες. Οι δραστηριότητες αυτές μπορούν να επεκταθούν αν διευρυνθεί ο σκοπός και οι στόχοι του σεναρίου. Τελικός σκοπός και στόχος της ομάδας μπορεί να είναι: Α) Ο εορτασμός της Παγκόσμιας Ημέρας ποίησης (21 Μαρτίου) με οργάνωση εκδήλωσης-αφιερώματος στο Νικηφόρο Βρεττάκο και παράλληλη παρουσίαση - αξιοποίηση της φορητής κινητής έκθεσης μέσω του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου της Κεντρικής Δημόσιας Βιβλιοθήκης Σπάρτης με θέμα: «Αρχείο Νικηφόρου Βρεττάκου», που θα έχουν κλείσει για δανεισμό οι μαθητές/τριες της ομάδας σε συνεργασία με την υπεύθυνη Σχολικής Βιβλιοθήκης και τον/τη διδάσκοντα/ουσα εκπαιδευτικό. Β) ο εορτασμός της Παγκόσμιας Ημέρας κατά της παιδικής εργασίας (12 Ιουνίου). Η παρουσίαση μπορεί να γίνει στους

μαθητές/τριες όλου του σχολείου, αφού οι μαθητές/τριες που έχουν εκπονήσει το πιο πάνω εκπαιδευτικό σενάριο αναλάβουν συγκεκριμένους ρόλους και εκπαιδευτικές δραστηριότητες (δημιουργία αφίσας, σελιδοδεικτών, προσκλήσεις, πολυθεματικά κολλάζ, δελτία τύπου μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου στον τοπικό τύπο κ.ά.). Η επικοινωνία μεταξύ εκπαιδευτικού-υπευθύνου Σχολικής Βιβλιοθήκης- των μαθητών/ τριών- συνεργαζόμενων φορέων εξασφαλίζεται με τη χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου για την ανταλλαγή απόψεων και δεδομένων μεταξύ των μελών των ομάδων μέχρι την τελική επεξεργασία υλικού και παρουσίαση. Επιπλέον οι εργασίες και η τελική παρουσίαση των μαθητών μπορεί να ανεβεί στην ιστοσελίδα του σχολείου ή της Σχολικής Βιβλιοθήκης. Η επέκταση κάθε σεναρίου και η διαφοροποίησή του επηρεάζεται από τις συνθήκες κάτω από τις οποίες εφαρμόζεται και σίγουρα οι μαθητές/τριες και ο/η εκπαιδευτικός έχουν τον πρώτο και τελευταίο λόγο για τυχόν αναπροσαρμογές, βελτιώσεις, ατέλειες στις ιδιαίτερες και μοναδικές κάθε φορά ανάγκες τους.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Begert M. (1976), *Νικηφόρος Βρεττάκος Μελέτες για το έργο του*, Αθήνα: Διογένης
2. Ματσαγγούρας, Η. (1998). *Η έρευνα δράσης στη σχολική τάξη προβλήματα και προτάσεις. Πρακτικά 1^{ου} Παν. Συνεδρίου με θέμα: ελληνική παιδαγωγική και εκπαιδευτική έρευνα*. Ναύπακτος: Ατραπός.
3. Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (2003), *Ένα μέλλον χθες παιδική εργασία*, Αθήνα: Οδυσσέας
4. Κατσίκη – Γκίβαλου Άντ. (1998), *Φιλολογικές διαδρομές. Από τον Παλαμά στον Βρεττάκο*, Αθήνα: Οδυσσέας
5. Πυλαρινός Θ., Χατζηδημητρίου Σ., Βαρελάς Λ. (2006), *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α' Γυμνασίου*, Αθήνα :ΟΕΔΒ
6. Πυλαρινός Θ., Χατζηδημητρίου Σ., Βαρελάς Λ. (2006), *Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Α' Γυμνασίου*,. Βιβλίο Εκπαιδευτικού, Αθήνα: ΟΕΔΒ
7. ΥΠ.Ε.Π.Θ./ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ (2000), *Προετοιμασία της Δασκάλου της Κοινωνίας της Πληροφορίας: Αρχική επιμόρφωση όλων των εκπαιδευτικών στις Τεχνολογίες της Πληροφορίας και της Επικοινωνίας, Πλαίσιο Προγράμματος Σπουδών*,
8. Χαραμής, Π. (1998), *Σχολική βιβλιοθήκη και διδακτική πράξη. Στο Πανελλήνια Ομοσπονδία Εκδοτών-Βιβλιοθηκών, Εθνικό Κέντρο Βιβλίου, Ένωση Ελλήνων Βιβλιοθηκάρων, Η βιβλιοθήκη και το βιβλίο στην εκπαίδευση*. Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Βιβλίου.